

P7_TA-PROV(2014)0108

Pravica do izobraževanja v pridnestrski regiji

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 6. februarja 2014 o Pridnestrju (2014/2552(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med Moldavijo in Evropsko unijo, ki je začel veljati 1. julija 1998,
 - ob upoštevanju akcijskega načrta za Republiko Moldavijo, ki je bil sprejet na sedmem srečanju sveta za sodelovanje med EU in Moldavijo 22. februarja 2005,
 - ob upoštevanju pridružitvenega sporazuma, ki sta ga EU in Moldavija parafirali na vrhunskem srečanju vzhodnega partnerstva v Vilni dne 29. novembra 2013,
 - ob upoštevanju sodbe velikega senata Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 19. oktobra 2012 v zadevi Catan in 27 drugih proti Moldaviji in Rusiji (št. 43370/04),
 - ob upoštevanju deklaracij Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) na vrhu v Istanbulu leta 1999 in na zasedanju njenega ministrskega sveta v Portu,
 - ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o razmerah v Republici Moldaviji, zlasti resolucije z dne 15. septembra 2011 o pridružitvenem sporazumu¹, in svojih resolucij o razmerah v pridnestrski regiji,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. septembra 2013 o pritisku Rusije na države vzhodnega partnerstva (glede na bližnje vrhunsko srečanje vzhodnega partnerstva v Vilni)² in svoje resolucije z dne 12. decembra 2013 o izidu vrhunskega srečanja v Vilni in prihodnosti vzhodnega partnerstva, zlasti v zvezi z Ukrajino³,
 - ob upoštevanju sodbe ustavnega sodišča Republike Moldavije z dne 5. decembra 2013, v skladu s katerim je uradni jezik države romunščina in dejstva, da samooklicane oblasti v Pridnestrju omejujejo pouk v tem jeziku,
 - ob upoštevanju priporočil s srečanj odbora za parlamentarno sodelovanje med EU in Moldavijo, zlasti tistih, ki se nanašajo na pravico do izobraževanja v Pridnestrju;
 - ob upoštevanju členov 122(5) in 110(4) Poslovnika,
- A. ker je posledica vojne v pridnestrski regiji Republike Moldavije oblikovanje separatističnega, nezakonitega in avtoritarnega režima; ker se ohranja stanje trajnega konflikta, kršitve človekovih pravic pa so še vedno hude in pogoste, tudi na področju izobraževanja in delovanja šol;

¹ UL C 51 E, 22.2.2013, str. 108.

² Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0383.

³ Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0595.

- B. ker je vsako politično vmešavanje v izobraževalni proces nesprejemljivo: ker bi morale strani, udeležene v reševanju pridnestrškega vprašanja, zagotoviti svoboden in nediskriminacijski dostop do izobraževanja v tej regiji ter normalno delovanje izobraževalnih institucij, njihova prednostna naloga pa bi morala biti varnost otrok in osebja;
- C. ker so lokalne oblasti v Gagavziji 2. februarja 2014 organizirale regionalni referendum o zunanjepolitični usmeritvi države; ker so centralna vlada in pristojni pravosodni organi referendum razglasili za nezakonit;
- D. ker pogajanja o Pridnestrju potekajo že od leta 1992 v obliki 5+2, da pa doslej kljub zgoraj omenjenim ponavljajočim se mednarodnim sklepom niso našli trajne rešitve, ki bi temeljila na spoštovanju ozemeljske celovitosti in suverenosti Republike Moldavije; ker so tam še vedno nameščene ruske enote;
- E. ker so se pogajanja 5+2 nadaljevala leta 2011 in ker se od takrat sestaja delovna skupina za izobraževanje;
- F. ker napetost narašča, saj samooklicane pridnestrške oblasti nenehno spodkopavajo pogajanja; ker je bil dosežen začasni dogovor, da bo 27. in 28. februarja 2014 izveden nov krog pogajanj 5+2, kar je nova priložnost, da bi se premaknili z mrtve točke in dosegli bistven napredek;
- G. ker po poročilu OVSE iz novembra 2012 obstaja osem šol, v katerih uporabljajo latinico in ki lahko s pomočjo ministrstva za šolstvo nadaljujejo pouk, od tega šest na območju pod pridnestrskim nadzorom ter dve, ki sta bili preseljeni na sosednje območje pod moldavijskim nadzorom na levem bregu, kar za učence predstavlja resen vsakodnevni problem prevoza; ker je poročilo izpostavilo, da razmere v teh šolah ostajajo resne, nerešena vprašanja pa obsegajo najemne pogodbe in stanje prostorov, svobodo gibanja, prevoz blaga, zdravstvene, varnostne in sanitarne preglede, upadanje števila učencev, pritiske ali zastraševanje staršev in učiteljev, pravni status ter posebni položaj objekta v kraju Ribnita in šol, ki so bile prej v Grigoriopolu in Dubasariju;
- H. ker so samooklicane oblasti v Pridnestrju decembra 2013 ponovno sprožile agresivno kampanjo proti osmim šolam z romunskim učnim jezikom, ki sega od upravnih pritiskov do izjav samooklicanih oblasti v Pridnestrju, da bodo te šole zaprle, ker ne priznavajo avtoritete separatističnega režima;
- I. ker so bili številni učitelji na srednji šoli Luciana Blage v Tiraspolu izpostavljeni nezakonitemu zasliševanju separatistične milice in pritisku, naj davke plačujejo samooklicanim oblastem v Pridnestrju in ne moldavijski državi; ker so samooklicane oblasti januarja 2014 več tednov nezakonito blokirale bančne račune šole; ker so bili 5. februarja 2014 ravnatelj, računovodja in voznik srenje šole Luciana Blage pridržani med prevozom plač uslužbencev srednje šole;
- J. ker srečanje delovne skupine za izobraževanje v Kišinjevu 27. januarja 2014 ni rešilo odprtih vprašanj glede šol z romunskim učnim jezikom; ker je bil dosežen začasni dogovor za izvedbo skupnih inšpekcijskih pregledov v teh šolah;
- K. ker misija OVSE v Moldaviji spremlja delovanje šol z romunskim učnim jezikom vse od krize leta 2004, ko so samooklicane oblasti v Pridnestrju ukrepale proti osmim šolam v

regiji, s katerimi upravljajo moldavijske oblasti in ki imajo moldavijski predmetnik; ker OVSE posreduje med moldavijskimi in pridnestrskimi izobraževalnimi organi, da bi našli rešitve za odprta vprašanja in preprečili nastanek novih kriz; ker so samooklicane oblasti v Pridnestrju misiji OVSE omejile vstop v regijo ter s 1. februarjem 2014 prepovedale vstop vodji misije;

- L. ker je sodba Evropskega sodišča za človekove pravice z 19. oktobra 2012 v zadevi Catan in drugi proti Moldaviji in Rusiji pokazala, da je Rusija kršila člen 2 protokola 1 Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
- M. ker je Republika Moldavija dosegla velik napredek pri poglobljanju odnosov z EU in je pridružitveni sporazum priložnost za vso državo, vključno z regijami, kot sta Pridnestrje in Gagavzija, da še bolj poglobi odnose z EU in prevzame evropske vrednote in standarde ter izboljša svoje gospodarske obete;
- N. ker je izobraževanje občutljivim točkam navkljub področje z velikim potencialom za prihodnje sodelovanje;
 - 1. močno obsoja pomanjkanje spoštovanja človekovih pravic v pridnestrski regiji, zlasti v izobraževanju;
 - 2. obsoja politizacijo področja izobraževalne politike; meni, da je svoboda izobraževanja temeljna pravica, ter poziva k popolnemu spoštovanju te pravice ter k odpravi vseh oblik pritiska na romunske izobraževalne ustanove v pridnestrski regiji;
 - 3. obžaluje, da dolgotrajnost teh težav bistveno prispeva k zmanjšanju vpisa v šole z romunskim učnim jezikom; ostro kritizira, da se tem šolam zaračunavajo višji stroški za javne storitve v Pridnestrju kot drugim izobraževalnim ustanovam, in da so zaradi nejasnega položaja glede prostorov in najemnih pogodb tako šole kot njihovi učenci v negotovem položaju;
 - 4. obsoja povečan upravni pritisk samooklicanih oblasti v Pridnestrju, zlasti višje najemnine, ukinitve prostih najemnih pogodb (ki se nanašajo na gimnaziji v mestih Corjova in Roghi), omejitve glede bančnih računov in nadlegovanje učiteljev (srednja šola Luciana Blage, januar 2014), ki je doseglo višek s pridržanjem ravnatelja, računovodje in voznika srednje šole 5. februarja 2014;
 - 5. poziva samooklicane oblasti v Pridnestrju, naj v celoti spoštujejo temeljno pravico do izobraževanja v maternem jeziku in naj največ pozornosti namenijo varnosti otrok in osebja;
 - 6. poziva oblasti, naj zagotovijo, da bodo otroci in starši zaščiteni pred negativnimi posledicami političnih razmer in da se poiščejo rešitve v najboljšem interesu otrok in staršev, ki jih to neposredno zadeva;
 - 7. je seznanjen s sporazumom za izvajanje skupnih inšpekcijskih obiskov na šolah z romunskim učnim jezikom v obdobju od 10. do 20. marca 2013;
 - 8. obsoja pomanjkanje konstruktivnega sodelovanja samooklicanih oblasti v Pridnestrju v pogajanjih v obliki 5+2, ki niso pripeljala do vidnega napredka vse od ponovnega začetka pogovorov;

9. poudarja trdno zavezanost EU ozemeljski celovitosti Republike Moldavije in poziva k večjemu sodelovanju EU pri reševanju tega spora v svoji neposredni sosesčini, vključno z napredovanjem statusa EU v status pogajalske partnerice; izraža podporo dialogu kot edinemu orodju za reševanje teh občutljivih in pomembnih vprašanj in zagotavljanje dolgoročnih rešitev;
10. meni, da se gospodarska blaginja in stabilnost v Republiki Moldaviji, znotraj njenih mednarodno priznanih meja, in v vsej regiji lahko v celoti dosežeta samo z mirno rešitvijo pridnestrškega spora;
11. poziva OVSE, naj nadaljuje svoje dejavnosti spremljanja in omogočanja pogajanj ter zagovarja pravico do izobraževanja dijakov na šolah z romunskim učnim jezikom v Pridnestrju; nadalje poziva samooklicane oblasti v Pridnestrju, naj sodelujejo z misijo OVSE v Moldaviji in ji dovolijo dostop na svoje ozemlje;
12. poziva visoko predstavnico, naj obravnava vprašanje pravice do izobrazbe med naslednjim krogom pogajanj 5+2, ki so načrtovana v februarju 2014, nameni več pozornosti pogajanjem v tako imenovani obliki 5+2 in naj si na vseh ravneh, tudi na dvostranskih vrhunskih srečanjih, z vsemi sodelujočimi stranmi prizadeva doseči hitrejšo celovito in mirno rešitev pridnestrškega spora;
13. poziva Rusko federacijo, naj v celoti izvede sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice, ki je razsodilo, da je Rusija kršila pravico do izobraževanja v primeru moldavskih šol v pridnestrski regiji, ki uporabljajo romunščino;
14. ugotavlja, da prisotnost ruskih enot ustvarja ozračje, ki ogroža spoštovanje in spodbujanje človekovih pravic v tej regiji; prav tako poziva Rusko federacijo, naj nemudoma prekine svojo podporo samooklicanim oblastem v Pridnestrju in izpolni zaveze iz leta 1996, sprejete v Svetu Evrope, ki se odražajo v sklepih OVSE (Istanbul leta 1999 in Porto leta 2002) ter zadevajo umik ruskih enot in orožja iz ozemlja Moldavije; prav tako poziva, naj se te enote nadomestijo s civilno mirovno misijo;
15. poziva k zadržanosti dela lokalnih oblasti, tudi tistih v Gagavziji, kot tudi k popolnemu spoštovanju ustave Republike Moldavije, vključno z varstvom manjšin; spodbuja dialog z moldavskimi osrednjimi oblastmi, da se izognemo enostranskim odločitvam;
16. poziva Svet in države članice, naj sprejmejo hiter postopek, ki bo vodil k sprejetju liberalizacije vizumskega režima z Moldavijo letos poleti, saj bo to pozitivno vplivalo na vse državljane, tudi na področju izobraževanja;
17. poziva Komisijo, naj pospeši tehnične postopke za podpis in začasno uporabo pridružitvenega sporazuma, tudi poglobljenega in celovitega sporazuma o prosti trgovini;
18. meni, da socialni napredek, izboljšave na področju človekovih pravic in gospodarsko modernizacijo v Pridnestrju lahko pospešimo z izvajanjem določb pridružitvenega sporazuma, tudi poglobljenega in celovitega sporazuma o prosti trgovini;
19. poziva Komisijo, naj uporabi tudi instrumente, kot so evropski instrument za demokracijo in človekove pravice, za neposredno podporo pridnestrskemu prebivalstvu, razvojne programe za podporo civilne družbe, dostop do informacij, izobraževanje in proste medije, ki jih samooklicane oblasti v Pridnestrju odrekajo;

20. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladi in parlamentu Moldavije, vladi Romunije, vladi Ukrajine, vladi Ruske federacije, vladi ZDA, generalnemu sekretarju OVSE in generalnemu sekretarju Sveta Evrope.